
ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

УДК 334:65

Л. С. Ладонько, к.е.н., доцент,
Г. І. Барбаш, ст. викладач,
Я. В. Руденко, студент

**МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ТА МОЖЛИВІ НАПРЯМИ
ПРОМИСЛОВОГО ЗРОСТАННЯ В УКРАЇНІ**

Анотація. У статті розглядається питання промислового зростання України та існуючих для нього макроекономічних передумов. Авторами досліджуються найбільш впливові фактори промислового зростання докризового і посткризового періодів; визначаються можливі напрями промислового зростання у сучасній макроекономічній ситуації в країні.

Ключові слова: промислове зростання, макроекономічні передумови, інвестиційно-інноваційна політика.

Л. С. Ладонько, к.э.н., доцент,
А. И. Барбаш, ст. преподаватель,
Я. В. Руденко, студент

**МАКРОЭКОНОМИЧЕСКИЕ ПРЕДПОСЫЛКИ И ВОЗМОЖНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ
ПРОМЫШЛЕННОГО РОСТА В УКРАИНЕ**

Аннотация. В статье рассматривается вопрос промышленного роста Украины и существующих для него макроекономических предпосылок. Авторами исследуются наиболее влиятельные факторы промышленного роста докризисного и посткризисного периодов; определяются возможные направления промышленного роста в современной макроекономической ситуации в стране.

Ключевые слова: промышленный рост, макроекономические предпосылки, инвестиционно-инновационная политика.

L. S. Ladonko, candidate of economic sciences, associate professor,
H. I. Barbash, senior lecturer,
Ya. V. Rudenko, student

**MACROECONOMIC PREREQUISITES AND POSSIBLE DIRECTIONS
OF THE INDUSTRIAL GROWTH IN UKRAINE**

Abstract. The article deals with the industrial growth of Ukraine and the existing macroeconomic prerequisites for it. The most powerful factors of the industrial growth before and after the crisis are studied; possible directions of the industrial growth in current macroeconomic situation in the country are determined by the authors.

Keywords: industrial growth, macroeconomic prerequisites, innovation and industrial policy.

Постановка проблеми. Процес переходу України до якісно нової форми економічних відносин, що базуються на ринкових принципах ведення господарства, та втрата економічних позицій, зумовлена світовою економічною кризою останніх років, зумовлює необхідність внесення кардинальних змін до економічних пріоритетів діяльності країни та повернення її до реального сектору економіки як основного рушія для подальшого економічного зростання. Промисловий розвиток є фундаментом для становлення інших секторів економіки країни. При цьому ключовими складовими промисловості, що визначатимуть конкурентоспроможність всієї економічної системи країни, стають високотехнологічні виробництва, галузі, які значною мірою визначатимуть розвиток наукоємних та інформаційно-містких видів діяльності, закладають підвалини для формування економіки знань, сприяють зростанню частки високооплачуваної, висококваліфікованої праці. Темпи розвитку промислового сектора значною мірою детермінують якість та спрямованість економічного зростання країни.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

У зв'язку з цим дослідження макроекономічних передумов промислового зростання та виокремлення перспективних шляхів розвитку промислового комплексу набуває особливого значення, що зумовлює актуальність обраної теми та доцільність проведення відповідних досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема забезпечення макроекономічних передумов економічного зростання в сучасних умовах є широкодосліджуваною у вітчизняній економічній літературі. Ці питання розглядають такі вчені, як: А. С. Гальчинський, О. В. Дзюблюк, І. Б. Івасів, В. Л. Кротюк, В. Д. Лагутін, А. М. Мороз, М. І. Савлук, роботи яких мають достатньо комплексний характер, але при цьому в них практично відсутні питання щодо систематизації та впливу основних факторів на забезпечення реального економічного зростання, та не приділяється особливої уваги розвитку саме промислового сектору як ключового фактору економічного зростання країни.

Мета статті полягає в дослідженні макроекономічних передумов розвитку промислового комплексу в контексті нинішніх економічних перетворень та вибору ряду найбільш перспективних напрямків розвитку промисловості України.

Виклад основного матеріалу. Розглядаючи сутність поняття «економічне зростання», необхідно ще раз підкреслити неоднозначність визначення цього поняття. Так, одні науковці [1] визначають економічне зростання як довгостроковий аспект динаміки сукупної пропозиції або потенційний обсяг випуску, інші [2] – як збільшення обсягу створюваних користностей, а отже, як підвищення життєвого рівня населення.

Під економічним зростанням звичайно розуміють збільшення реального доходу в економіці (валового внутрішнього продукту або національного доходу), а також зростання реального випуску на душу населення. Проте економічне зростання не може бути досягнуте без злагодженого функціонування всіх секторів економіки та без ефективного функціонування сектору промисловості.

Початок століття став переломним моментом в українській економіці. Протягом 90-х років валовий внутрішній продукт України постійно скорочувався, лише з 2000 року він почав рости – в середньому на 5-12 % за рік. Проте, сьогодні можна стверджувати, що українська економіка росла не внаслідок мудрого керівництва або структурних реформ, а лише завдяки збігу сприятливих обставин у світовій економіці. Україна пережила десять років падіння, внаслідок чого ВВП знизився до 40,8 %, а за наступні дев'ять років зростання ледве досяг 74,1 % від рівня 1990 року. В порівнянні з 1991 роком реальні прибутки населення спочатку знизилися до 32,9 % в 1999 році, а потім вирости до 101,3 % у 2008. Протягом 2001-2004 рр. темпи зростання ВВП України були вище середніх по країнах СНД, але вже з 2005 року цей показник знизився. В українській економіці, що демонструвала протягом 1999 – вересня 2008 року позитивну динаміку, в той же час спостерігалися ознаки порушення макроекономічної рівноваги, оскільки зростання не було зумовлене стабільними довгостроковими чинниками, а скоріш наслідком впливу сприятливих чинників короткочасного характеру як зовнішнього, так і внутрішнього походження.

Падіння української економіки в 2009 році, зокрема скорочення ВВП на 15 %, стало закономірним підсумком якості економічного зростання в докризовий період, що було зумовлено переважно зниженням цін на український експорт як наслідок уповільнення темпів зростання світової економіки. Погіршення економічної ситуації у світі закономірно, враховуючи високий рівень вразливості української економіки, призвело до розгортання в нашій країні системної економічної кризи.

Надмірна відкритість економіки та недосконалість її промислової структури не раз підносили Україні низку неприємних сюрпризів. Не стала для нас винятком і світова економічна криза, яка призвела до спаду промислового виробництва. За даними державної служби статистики України (табл. 1), пік падіння промислового виробництва припадає на 2009 рік.

Таблиця 1

Промисловість в економіці, % [4]											
	1990	1995	2000	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Валова додана вартість промисловості в загальному обсязі валової доданої вартості	36,0	34,6	31,4	30,3	28,5	30,9	31,7	31,2	30,1	26,9	27,61
Основні засоби промисловості	32,4	31,5	34,4	35,3	36,9	35,9	33,5	32,3	24,1	24,9	16,6
Випуск промислової продукції в загальному обсязі випуску	50,7	47,4	47,0	48,4	48,0	47,8	46,5	45,3	44,5	40,5	43,51
Частка збиткових підприємств, %	37	39	42	40	38	37	35	33	39	40	41

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

На сьогодні всі процеси, що відбуваються на тлі глобальної стагнації економіки та загрози рецесії кризи, в Україні проявляються з певним національним колоритом. Україна за 2010 рік показала досить невеликий рівень приросту ВВП – 4,2 %, промисловість – 11,2 %, проте це не було наслідком зростання реального сектору економіки, а відбулося за рахунок поліпшення кон'юнктури зовнішніх торгових ринків та часткової стагнації економік розвинених країн. До передкризових рівнів виробництва Україні ще далеко, але позитивна динаміка, що намітилась у 2010 році, дає надію на оптимізм. Загалом у 2010 році вдалось виконати завдання відновлення економічного зростання і створення на цій основі платформи для започаткування невідкладних системних реформ. Також були прийняті ключові рішення економічної політики, якими закладено передумови для нового курсу, спрямованого на системну модернізацію країни, що повинна охопити всі сфери суспільного життя. На початку 2011 року спостерігається закріплення позитивної динаміки розвитку завдяки збереженню сприятливої зовнішньоекономічної кон'юнктури та поступовому розширенню внутрішнього ринку. Унаслідок дії внутрішніх та зовнішніх стимулюючих факторів, за попередніми даними Держстату, зростання ВВП у II кварталі 2011 року становило 3,8 % (у II кварталі 2010 року – 5,5 %). За підсумком січня – червня темп приросту обсягів промислового виробництва становив 8,7 %. Зростання виробництва спостерігалось у добувній (на 5,7 %), переробній промисловості (на 9,9 %) і виробництві та розподіленні електроенергії, газу та води (на 7 %).

Поступово світова економіка починає виходити зі стану стагнації та відновлюється після тривалої кризи, що дає поштовх значній кількості країн – торговельних партнерів України до поступової макроекономічної стабілізації та відновлення в них процесів економічного пожавлення, що в свою чергу створює середовище, яке, з одного боку, знижує глобальні ризики для економічної активності України і дає поштовх до зростання макроекономічних показників, а з іншого – уможлиблює започаткування економічного зростання в Україні саме за рахунок промислового сектору.

Володіючи потужним інтелектуальним і технологічним потенціалом у промисловості, Україна має перспективи створення конкурентоспроможного промислового комплексу, здатного утвердити її як високотехнологічну державу.

На сьогодні в Україні склалась модель експортоорієнтованого адаптивного розвитку промисловості, яка характеризується переважанням слабодиверсифікованого низькотехнологічного виробництва й спонукає країну пристосовуватись до потреб світового ринку в межах наявних внутрішніх можливостей та поточних конкурентних переваг. Однією з найбільших проблем української економіки учені вважають небажання власників великих підприємств вкладати кошти в модернізацію.

Сьогодні промислове виробництво в Україні характеризується неефективною структурою, використанням застарілих технологій та обладнання, а також високим рівнем енергоємності, що призводить до формування дефіциту поточного рахунку платіжного балансу через значну частку енергетичних матеріалів, нафти та нафтопродуктів у структурі товарного імпорту в Україну. Крім того, світова фінансово-економічна криза 2008-2009 рр. внесла суттєві корективи у завантаження виробничих потужностей провідних галузей української промисловості, суттєво вплинула на світову структуру промисловості. Саме завдяки цьому Україна отримала шанс перерозподілити свій промисловий комплекс та вибудувати нову промислову політику, підштовхнула підприємців до пошуку нових способів підвищення ефективності господарської діяльності.

На етапі активізації економічних реформ з метою прискорення післякризового відновлення промисловості та створення передумов для забезпечення довгострокового економічного зростання постає завдання формування промислової політики, заснованої на сучасних макроекономічних віяннях та перспективних напрямках, та створення механізмів, які дозволять модернізувати структуру промисловості на засадах підвищення частки виробництва товарів із високою доданою вартістю, насамперед, високотехнологічних, нарощування їх експорту, розвитку внутрішнього ринку збуту, забезпечення припливу інвестицій у виробничий сектор економіки, налагодження виробництва продукції, здатної ефективно конкурувати з продукцією іноземного виробництва, підвищення енергоресурсної ефективності виробництв, утворення замкнених циклів виробництва [3].

Завдання промислової політики в Україні має полягати у структурно-технологічній модернізації промислового комплексу та переході до вищих технологічних укладів. Промислова політика має стати дієвим інструментом економічних реформ та механізмом, що забезпечить післякризо-

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

ве відновлення на якісній основі, нарощування потенціалу промислового виробництва як основи економічного зростання у довгостроковому періоді.

Глибина та ширина розповсюдження економічної кризи в світовій економіці дала можливість Україні, будучи країною з економікою, що розвивається, знову вийти на втрачені раніше світові ринки, за рахунок чого збільшити реальний рівень ВВП та надати можливість промисловості відновити свої позиції.

Закінчення в минулому році та на початку цього року заключних приготувань до Євро-2012 призвело до поліпшення інвестиційного клімату та сфери капітального будівництва. Так, у січні – червні 2011 року обсяги виконаних будівельних робіт зросли на 14,5 % (порівняно зі скороченням на 19,3 % у січні – червні 2010 року). Проходження майбутнього чемпіонату позначилося на зростанні інвестиційної привабливості не лише в готельній сфері, а і в сфері промислового виробництва.

Прихід додаткових інвестицій відповідно спонукав розвиток більш наукомістких виробництв, чим спричинив поліпшення інноваційного розвитку промисловості. Так, кількість інноваційно активних промислових підприємств у 2010 році склала 13,8 %, що на 1 % більше даного показника попереднього року.

Основними макроекономічними чинниками посткризового промислового зростання у 2011 р. та на початку 2012 року будуть:

1. Сприятлива зовнішньоекономічна кон'юнктура. Сприяє зростанню виробництва та експорту української промислової продукції.
2. Активізація інвестиційних процесів в економіці, якій сприяло, зокрема, поліпшення фінансових результатів діяльності промислових підприємств. Пожвавлення інвестування дозволило підвищити ефективність використання державних і приватних інвестиційних ресурсів, що сприяло розвитку виробництва та поступовому виходу промислових підприємств з кризи.
3. Зростання споживчого попиту населення, зумовлене підвищенням доходів населення та високими темпами відновлення кредитування домогосподарств.
4. Відновлення будівельних робіт.

Тенденції розвитку промисловості свідчать про започаткування переходу до стадії економічного зростання і відновлення промислового потенціалу. Проте комплексною проблемою є недостатня конкурентоспроможність промисловості, яку визнано однією з основних загроз національній безпеці держави.

Зважаючи на посткризовий період в економіці, поліпшення світової економіки, економіки країн-торгівельних партнерів та розвиток вищезгаданих макроекономічних умов для розвитку промисловості, в Україні мають бути закладені основи промислової політики, яка здатна забезпечити адекватне реагування держави на найважливіші виклики, зокрема, пов'язані зі світовими кризовими процесами, провідними тенденціями розвитку світової економіки – глобалізацією та постіндустріальною модернізацією.

Враховуючи існуючу ситуацію в промисловості та зовнішні макроекономічні показники, пріоритетними напрямками промислового зростання України, поштовх яким може надати існуюча економічна ситуація в світі, мають стати: інвестиційно-інноваційна діяльність, вдосконалення відтворювальних пропорцій у промисловості, збільшення частки наукоємних галузей з виробництва продукції поглибленої переробки та кінцевого споживання, більш повне використання можливостей вітчизняного виробництва високотехнологічної продукції для задоволення потреб внутрішнього ринку, створення диверсифікованих організаційних форм виробництва, розвиток кластерів як механізм реалізації промислової політики.

Найбільш ефективним напрямком розвитку промисловості України має стати перехід до моделі економічного зростання, що ґрунтується на інноваційному типі розвитку, передбачає зміну самого поняття науково-технічного прогресу і науково-технічного розвитку, передбачає перехід до нових суспільних пріоритетів, а це: добробут населення, інтелектуалізація виробничої діяльності, використання високих та інформаційних технологій, екологічність. Ця модель потребує нової фінансово-кредитної політики, ефективного стимулювання інновацій, розвитку наукомістких та скорочення природоексплуатуючих галузей - на макрорівні; зміни типу підприємницької діяльності, активного залучення до виробництва малого та середнього приватного бізнесу – на мікрорівні.

Відставання промислових підприємств України в інноваційній сфері від підприємств інших країн світу не дозволяє їм забезпечити високий рівень конкурентоспроможності, а отже, і стійкий

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

економічний розвиток. Ці обставини зумовлені проблемами, які склалися як в реальному секторі економіки України, так і у сфері НДДКР, і торкаються, зокрема, недосконалості механізму управління інвестиційно-інноваційною діяльністю.

Потреба переходу до інвестиційно-інноваційної моделі розвитку економіки країни актуалізує питання ефективності інвестиційної політики у промисловості. Важливими напрямками її реалізації є стимулювання залучення інвестицій, удосконалення законодавства у сфері залучення інвестицій, розбудова системи державного інвестування, розвиток інвестиційного ринку, розвиток державно-приватного партнерства та вдосконалення організаційних форм господарювання на державних підприємствах.

Втілення цих напрямків дозволить збільшити інвестиційні надходження у промисловість, що сприятиме модернізації виробничо-технологічної бази підприємств, підвищенню рентабельності виробничих процесів та забезпеченню зростання промислового виробництва.

Державна інвестиційна політика в промисловості має забезпечити вирішення наступних завдань:

- спрямування державних та приватних інвестицій у структурну перебудову промислового комплексу та створення замкнених ланцюгів виробництва, що сприятиме досягненню промислової конкурентних переваг у довгостроковій перспективі, адаптації виробництва до вимог ринку, а також становленню в Україні ефективного внутрішнього ринку та розвитку імпортозаміщення;

- підвищення інноваційної складової державних та приватних інвестицій, що дозволить модернізувати виробничий та науково-технологічний потенціал промисловості, сприятиме розвитку виробництва продукції з високою доданою вартістю та зменшенню технологічного розриву з розвиненими країнами;

- перехід від селективної підтримки окремих галузей до розвитку перспективних міжгалузевих бізнес-мереж, які поєднуюватимуть виробничий, науково-технологічний та інноваційний потенціал промисловості. Це дозволить зменшити асиметричність у фінансуванні галузей промисловості, стимулюватиме розвиток малих та середніх підприємств, сприятиме виникненню ефективних форм співробітництва, розвитку аутсорсингу та субконтрактингу;

- створення умов для зростання довгострокового банківського кредитування промислових підприємств як найважливішого джерела інвестицій у структурну перебудову промислового сектору. Це підвищить роль банківської системи в інноваційному та технологічному розвитку промисловості, сприятиме інтеграції фінансового та промислового секторів, розвитку нових перспективних проектів та становленню в Україні фінансово-промислових груп;

- підвищення ефективності використання державних і приватних інвестиційних ресурсів та збільшення інвестування промислового сектору за рахунок поліпшення інвестиційного клімату у державі, диверсифікації джерел інвестування та реструктуризації інвестиційних потоків з їх подальшим спрямуванням у середньо- та високотехнологічні виробництва.

- забезпечення підвищення ролі держави як інвестора інноваційної діяльності у промисловість шляхом створення за ініціативи держави інноваційних проектів у промисловому секторі на принципах державно-приватного партнерства, а також запровадження механізмів державного страхування ризиків, пов'язаних з розвитком інноваційних напрямів у промисловості, що передбачає надання державних гарантій при кредитуванні інноваційних проектів, які на початковому етапі є непривабливими для приватних інвесторів через їх ризикованість, але у довгостроковій перспективі забезпечують конкурентні переваги для української економіки;

- запровадити механізм «єдиного інвестиційного вікна» для потенційних інвесторів, що забезпечить індивідуальний підхід та створить комфортні умови розвитку бізнесу;

Реалізацію інноваційної моделі розвитку промисловості із зміцненням матеріально-технічної бази наукових установ, інституційним забезпеченням здійснення державної науково-технічної та інноваційної політики можна розпочати з:

- удосконалення основ інноваційної політики у промисловості як базису для визначення напрямів розвитку інноваційної діяльності окремих промислових галузей та забезпечення зростання промисловості на якісній основі;

- стимулювання впровадження інновацій у виробничі процеси промислових підприємств, що дасть змогу підвищити їх інноваційну активність і сприятиме поєднанню інтелектуального та виробничого капіталів та впровадженню науково-інноваційних відносин у виробничу сферу;

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

- розвиток механізмів фінансової підтримки впровадження інновацій, зокрема технологічних, промисловими підприємствами у виробничу діяльність, що стануть базою для зміни усієї технологічної основи виробництва та сприятимуть інтелектуалізації виробничої діяльності;

- підвищення якості міжнародного трансферу технологій у промисловість, що дозволить збільшити рівень технологічної готовності промислових підприємств та оновити їх виробничо-технологічні системи відповідно до вимог та потреб нового технологічного укладу;

- розвиток організаційно-правових форм інноваційної діяльності, зокрема, територіально-виробничих та наукових комплексів – технологічних парків, що сприятиме становленню національної інноваційної системи України та налагодженню взаємозв'язків між наукою, технологією та виробництвом.

Одним з найефективніших механізмів реалізації промислової політики, який дозволяє поєднати науково-технологічний, інноваційний та виробничий потенціали промисловості, є об'єднання підприємств у промислові кластери. Формування кластерів у промисловості дозволить створити новий клас виробничих систем, розвивати високотехнологічні і наукоємні виробництва, використовувати переваги спеціалізації компаній, створюючи значний синергетичний ефект в економіці. Переваги кластерної моделі для розвитку української промисловості полягають у наступному:

- значний синергетичний ефект, що дозволить долучити до розвитку промислового сектору ресурси інших галузей економіки – освіти, науки, фінансового сектору, сільського господарства, оборонного комплексу, охорони здоров'я тощо завдяки участі цих секторів у кластерах;

- розвиток малих та середніх підприємств у промисловості завдяки розвитку системи аутсорсингу та субконтрактингу, що сприятиме поглибленню їх співробітництва з великими промисловими компаніями, поглибленню їх спеціалізації, розвитку нішових форм організації виробництва та розширенню доступу до фінансових ресурсів;

- розвиток інноваційних напрямів у промисловому виробництві завдяки активізації співробітництва промислових підприємств з науково-дослідними організаціями, підвищенню інноваційної активності малих та середніх підприємств у кластерах. Завдяки так званому «ефекту переливу» (spill-over) та більш тісному контакту зі споживачами та іншими компаніями виникають можливості створення та поширення нових ідей і технологій серед учасників кластеру та за його межами, що, у свою чергу, сприяє зростанню доданої вартості продукції, орієнтує виробництва на виготовлення високотехнологічної продукції кінцевого споживання;

- розвиток інноваційного менеджменту у промисловості завдяки впровадженню нової системи організації виробництва та співробітництва у межах кластеру, що дозволить підвищити якість та конкурентоспроможність продукції промисловості завдяки кращому розумінню потреб і вимог підприємств-постачальників та підприємств-споживачів до якості та технічних характеристик продукції, комплектуючих (сприятиме зниженню відсотку браку та значній економії часу);

- підвищення інвестиційної привабливості регіонів та країни в цілому, що зумовлено вищим рівнем довіри інвесторів до розвинутих мережевих структур, ніж до окремих дрібних компаній, а також гарантіями та пільгами інвесторам з боку держави у випадку участі останньої у кластерних ініціативах.

Висновки. Загалом очікується, що за підсумками 2012 року буде продовжено тенденцію економічного зростання, вирішуватимуться фундаментальні проблеми української економіки і суспільства, а саме: а) створюватимуться умови для підвищення інвестиційної привабливості економіки, стійкості фінансово-банківської системи та послаблення залежності вітчизняних виробництв від коливань світових цін на сировину, стимулювання розширення внутрішнього попиту за сприятливих зовнішніх умов для розвитку виробництва; б) продовжиться реалізація інноваційної моделі розвитку промисловості зі зміцненням матеріально-технічної бази наукових установ, інституційним забезпеченням здійснення державної науково-технічної та інноваційної політики; в) об'єднання підприємств у промислові кластери, що дозволить створювати новий клас виробничих систем, розвивати високотехнологічні і наукоємні виробництва, використовувати переваги спеціалізації, створюючи значний синергетичний ефект в економіці.

Література

1. Потенціал національної промисловості: цілі та механізми ефективного розвитку / [Кіндзерський Ю. В., Якубовський М. М., Галиця І. О. та ін.]; за ред. канд. екон. наук Ю. В. Кіндзерського; НАН України; Ін-т екон. та прогноз. – К., 2009. – С. 91.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

2. Модернізація України – наш стратегічний вибір. Щорічне послання Президента України до Верховної Ради України. – Київ, 2011. – С. 123.
3. Інвестування української економіки : монографія / за ред. А. І. Сухорукова. – К. : Національний інститут проблем міжнародної безпеки, 2005. – 440 с.
4. Статистичний щорічник України за 2010 рік. Державна служба статистики України. – К. : Август Трейд, 2011. – 560 с.
5. Федулова Л. Концептуальні засади державної регіональної промислової політики в умовах інноваційного розвитку / Л. Федулова // Стратегічні пріоритети. – 2008. – № 1 (6). – С. 112-119.
6. Промислова політика як чинник післякризового відновлення економіки України : аналітична доповідь / [за ред. к.е.н., с.н.с., засл. економіста України Я. А. Жаліла]. – К. : НІСД, 2012. – 41 с.
7. Післякризовий розвиток економіки України : засади стратегії модернізації / [Жаліло Я. А., Покришка Д. С., Белінська Я. В. та ін.]. - К.: НІСД, 2011. – 66 с.

Bibliography

1. Potensial natsionalnoi promyslovosti : tsili ta mekhanizmy efektyvnoho rozvytku / [Kindzerskyi Yu. V., Yakubovskiy M. M., Halysia I. O. ta in.]; za red. kand. ekon. nauk Yu. V. Kindzerskoho; NAN Ukrainy; In-t ekon. ta prohnozuv. – K., 2009. – S. 91.
2. Modernizatsiia Ukrainy – nash stratehichnyi vybir. Shchorichne poslannia Prezydenta Ukrainy do Verkhovnoi Rady Ukrainy. – Kyiv, 2011. – S. 123.
3. Investuvannia ukrainskoi ekonomiky : monohrafiia / za red. A. I. Sukhorukova. – K. : Natsionalnyi instytut problem mizhnarodnoi bezpeky, 2005. – 440 s.
4. Statystychnyi shchorichnyk Ukrainy za 2010 rik. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. – K. : Avhust Treid, 2011. – 560 s.
5. Fedulova L. Kontseptualni zasady derzhavnoi rehionalnoi promyslovoi polityky v umovakh innovatsiinoho rozvytku / L. Fedulova // Stratehichni priorytety. – 2008. – № 1 (6). – S. 112-119.
6. Promyslova polityka yak chynnyk pisliakryzovoho vidnovlennia ekonomiky Ukrainy: analitychna dopovid / [za red. k.e.n., s.n.s., zasl. ekonomista Ukrainy Ya. A. Zhalila]. – K. : NISD, 2012. – 41 s.
7. Pislakryzovyi rozvytok ekonomiky Ukrainy : zasady stratehii modernizatsii / [Zhalilo Ya. A., Pokryshka D. S., Belinska Ya. V. ta in.]. – K. : NISD, 2011. – 66 s.

Надійшла 21.02.2012